

VI NAUČNO-STRUČNI SKUP NOVE TEHNOLOGIJE I STANDARDI: DIGITALIZACIJA NACIONALNE BAŠTINE

Beograd, 21. i 22. juni 2007. godine
Matematički fakultet, Beograd, Studentski trg 16
(soba 706, IV sprat)

KNJIGA APSTRAKATA

Nacionalni centar za digitalizaciju

Matematički fakultet,
Beograd,

Studentski trg 16

21-22. jun 2007.

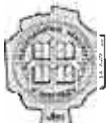
VI NAUČNO-STRUČNI SKUP

NOVE TEHNOLOGIJE I
STANDARDI:

DIGITALIZACIJA NACIONALNE
BAŠTINE

Teme skupa:

- razmatranje elemenata za formulisanje nacionalne strategije digitalizacije naučne i kulturne baštine,
- predstavljanje tekućih projekata digitalizacije, standarda za digitalizaciju, stručnu obradu, čuvanje i prezentaciju nacionalne baštine,
- tehnološki aspekti digitalizacije (algoritmi, softverska implementacija i primene novih tehnologija) itd.

<http://www.ncd.matf.bg.ac.yu>

Organizacioni odbor:

*prof. dr Žarko Mijajlović, predsednik, (Matematički fakultet,
Beograd)*

Tamara Butigan (Narodna biblioteka Srbije)

Dragan Dimitrijević (Jugoslovenska kinoteka)

Neda Jevremović (Narodni muzej, Beograd)

Ljiljana Blagojević (Arhiv Srbije)

dr Miomir Korać (Arheološki institut SANU)

dr Zoran Ognjanović (Matematički institut SANU)

prof. dr Nenad Tasić (Filozofski fakultet, Beograd)

*Siniša Temerinski (Republički zavod za zaštitu spomenika
kulture)*

VI NAUČNO-STRUČNI SKUP
NOVE TEHNOLOGIJE I STANDARDI: DIGITALIZACIJA
NACIONALNE BAŠTINE
Beograd, 21. i 22. juni 2007. godine
Matematički fakultet, Beograd, Studentski trg 16
(soba 706, IV sprat)

Finalni program

Četvrtak, 21. juni

9,30	Otvaranje Skupa
9,40-12,00	Predsedavajući: Vesna Vučković
9,40-10,20	Manuel Maarek: <i>Digitised Mathematics: Computerisation vs. Formalisation</i>
10,20-10,40	Zoran Ognjanović, Tamara Butigan, Bojan Marinković: <i>Predlog nacionalnog standarda opisa pokretnih kulturnih dobara</i>
10,40-11,00	Vladislav Miletić: <i>Digitalizacija, mikrofilmovanje i distribucija obrađenog kulturnog blaga u Srbiji</i>
11,00-11,20	Aleksandar Jovanović, Nenad Andonovski, Maja Jovanović: <i>Digitalna rekonstrukcija oštećenih slika i dokumenata</i>
11,20-11,40	Natasa Krstić, Marija Radin: <i>Razvijanje multiplatformske, višekorisničke baze podataka za evidentiranje konzervatorskog tretmana</i>
11,40-12,00	Vitomir Jevremović, Predrag Dakić: <i>3D skeniranje kikindskog mamuta</i>
12,00-12,30	Pauza
12,30-14,30	Predsedavajući: Nenad Mitić
12,30-12,50	Žarko Lazarević, Nina Vodopivec: <i>SI-STORY: Digitization of Slovene historical Contents</i>
12,50-13,10	Nikola Pavlović: <i>Digitalna Narodna biblioteka Srbije</i>
13,10-13,30	Miloš Milovanović: <i>Digitalizacija knjige "Večni kalendar" Zaharija Orfelina</i>
13,30-13,50	Branka Stanković, Nebojša Radošević: <i>Problemi očuvanja izvornog materijala u procesu digitalizacije</i>
13,50-14,10	Milina Petrović, Nataša Radović: <i>E-Srbija 2006</i>
14,10-14,30	Dragana Rusalić: <i>Aspekti i potrebe polivalentne institucije kulture u oblasti digitalizacije</i>
14,30-15,00	Nevena Ackovska, Mile Jovanov, Marija Mihova: <i>Achievements and results of CDNN Macedonia</i>

Petak, 22. juni

10,00-12,00 Predsedavajući: Mile Jovanov

10,00-10,20 Žarko Mijajlović: *O projektu digitalizacije doktorskih disertacija iz matematičkih nauka*

10,20-10,40 Blagoje Babić: *Eurvoc Thesaurus: Iskustvo u izradi Srpskog evrorečnika*

10,40-11,00 Vesna Vučković: *Slika i njena matrica. Matrica i njena slika*

11,00-11,20 Svetlana Adžić, Mladen Vujović: *Arhivska građa u digitalnoj eri*

11,20-11,40 Aleksandra Fostikov: *Novi istorijski izvori 2*

11,40-12,00 Vitomir Jevremović: *3D rekonstrukcija Gamzigrada*

12,00-12,30 Pauza

12,30-14,30 Predsedavajući: Aleksandra Fostikov

12,30-12,50 Milena Vukmirović: *Digitalna karta kulturne baštine Topličkog okruga*

12,50-13,10 Milica Kesler, Ivana Zorić, Andrija Panić, Aleksandar Đokić: *Digitalizacija arhivske građe Muzeja Nikole Tesle*

13,10-13,30 Saša Malkov, Nenad Mitić: *Biblioteka klipinga Muzeja Nikole Tesle*

13,30-13,50 Nada Pejović: *Digitalizacija gimnazijskih udžbenika Riste Karljikovića*

13,50-14,10 Sonja Vidojević, Dejan Sandžić, Kristina Račković, Anđelka Stanojković: *Digitalizacija zvezdanih karata i povezivanje sa bazama podataka*

14,10-14,30 Stevo Šegan, Sanja Kosanović: *Opšta galerija reči srpskog jezika i organizacija loža prirodnih nauka i matematike*

14,30-14,50 Vesna Aleksandrović: *Digitalizacija zbirke gramofonskih ploča na 78 obrtaja iz fonda NBS*

14,50-15,10 Srđan Orestijević: *Arhivski informacioni sistem*

Svako izlaganje traje (uključujući diskusiju) 20 minuta

DIGITISED MATHEMATICS: COMPUTERISATION VS. FORMALISATION

F. Kamareddine,
M. Maarek (manuel.maarek@macs.hw.ac.uk),
K. Retel,
J. B. Wells

In only few decades, computers have changed the way we approach documents. Throughout history, mathematicians and philosophers had clarified the relationship between mathematical thoughts and their textual and symbolic representations. We discuss here the consequences of computer-based formalisation for mathematical authoring habits and we present an overview of our approach for computerising mathematical texts.

NACIONALNI CENTAR
ZA DIGITALIZACIJU
NATIONAL CENTER
FOR DIGITIZATION

PREDLOG NACIONALNOG STANDARDA OPISA POKRETNIH KULTURNIH DOBARA

Zoran Ognjanović (zorano@mi.sanu.ac.yu),
Tamara Butigan-Vučaj (tamara@nbs.bg.ac.yu),
Bojan Marinković (bojanm@mi.sanu.ac.yu)

U izlaganju će biti predstavljen preporuka nacionalnog formata meta-podataka za objekte digitalizovane baštine (pokretna kulturna dobra) koji su usvojili NCD i Nacionalni komitet UNESCO za digitalizaciju, na zajedničkom sastanku održanom 1. marta 2007.

Biće prikazani osnovni objekti sadržani u preporuci, njihovi elementi i način prevodenja u međunarodne standarde. Biće dat primer opisa jednog digitalizovanog dokumenta.

Pun opis preporuke nalazi se na Internet-adresi:

<http://www.ncd.matf.bg.ac.yu/?page=news&lang=sr&file=predlogStandardaMetadata.htm>

DIGITALIZACIJA KNJIGE "VEĆITI KALENDAR" ZAHARIJA ORELINA

Miloš Milovanović (mm99479@alas.matf.bg.ac.yu)

PROBLEMI OČUVANJA IZVORNOG MATERIJALA U PROCESU DIGITALIZACIJE

Branka Stanković (brankast@yahoo.com),
Nebojša Radošević

Svedoci smo informatičke ere koja je ušla u sve sfere života, tendencija digitalizacije različitog materijala (knjiga, slika, skulptura...) unosi novu dimenziju u našu svakodnevnicu. Ovakve tendencije imaju svojih dobrih ali i loših strana, jedna od najvećih prednosti digitalizovanih sadržaja je njihova dostupnost širokim masama. Dovoljno je imati pistup internetu i na svom računaru možete dobiti digitalnu verziju bilo kog umetničkog dela, knjige ili bilo kog objekta koji se može digitalizovati. Krajnjeg korisnika digitalizovanih "dela" u osnovi ne interesuje šta se dogodilo ili se događa sa originalom. Međutim tu nastaje osnovni problem, veoma je bitno odabrati pravu metodu kojom se vrši digitalizacija. Kada se pominje metoda ne misli se na odabir algoritama i softvera za digitalizaciju već se misli na sam "fizički" proces. Naime svaki predmet, knjiga ili slika prilikom digitalizacije mora da se izloži uticajima svetla, vlage i mehaničkim viracijama što u određenim slučajevima može da ostavi trajne posledice na predmetu digitalizacije. Ovaj rad je posvećen konkretnim problemima koji se sreću tokom digitalizacije i načinima njihovog prevazilaženja. Predloženi su neki od načina digitalizacije, pri čemu se vodi računa o istorijskoj, kulturoškoj i u kranjoj liniji ekonomskoj vrednosti predmeta digitalizacije.

3D SKENIRANJE KIKINDSKOG MAMUTA

Vitomir Jevremović (vita@online-archaeology.com),
Predrag Dakić

SI-STORY: DIGITIZATION OF SLOVENE HISTORICAL CONTENTS

Žarko Lazarević (Zarko.lazarevic@inz.si),
Nina Vodopivec

In paper we wish to present the project of digitization of Slovene historical literature and historical sources as part of Slovene cultural heritage which was launched at Institute of Contemporary History in Ljubljana with all the emphases on the needs and requirements of research community, i.e. Historians.

DIGITALNA NARODNA BIBLIOTEKA SRBIJE

Nikola Pavlović

Narodna biblioteka Srbije gradi Digitalnu biblioteku od 2003. godine, kada je doneta institucionalna strategija digitalizacije, a na principima otvorenog pristupa znanju i informacijama. Korisnicima je na raspolaganju preko 40 digitalnih zbirk sa oko pola miliona digitalnih dokumenata. Najbogatije zbirke su u ovom trenutku: Politika 1904-2000, period 1904-1941 je onlajn dostupan, kao i Zbirka srednjovekovnih rukopisnih knjiga, izbor iz ove zbirke takođe je u onlajn pristupu. Među zbirkama je i odabrana građa iz Posebnih fondova Narodne biblioteke Srbije: stare karte, fotografije i razglednice, plakati i grafike. Knjige su zastupljene u više zbirk: Srpska dečja digitalna biblioteka, Stara i retka knjiga, Srpska književnost u 100 knjiga.

РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИПЛАТФОРМСКЕ, ВИШЕКОРИСНИЧКЕ БАЗЕ ПОДАТАКА ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ КОНЗЕРВАТОРСКОГ ТРЕТМАНА

Наташа Крстић
Марија Радин (marijaradin@EUnet.yu)

Конзерваторска документације има велики значај у процесу очувања културног наслеђа. Конзерваторски третман представља збир начина и средстава који имају за циљ продужавање живота културног добра и обухватају интервенције на самом објекту или на његовој околини¹. Зато је изузетно важно да се правилно и детаљно забележе сви сегменти било каквог третмана културног добра. Документација конзерваторског третмана пружа стручне податке о стању одређеног културног добра. Такође, детаљним информацијама о предузетом третману на неком одређеном културном добру, могу се у будућности спречити непотребне анализе и третмани. Затим, прецизним и доследним бележењем коришћених материјала, алата и техника конзервација, метода анализа и испитивања, добијају се веома важне информације, неопходне за развој конзерваторске професије и генералног побољшавања заштите културних добара. Управо због наведених разлога конзерваторски досије представља један од темеља у планирању превентивне заштите културне баштине.

Најважнији параметри у стварању система конзерваторске документације су прецизни и свеобухватни подаци који су читљиви и организовани у форми која је лако прегледна.

Треба напоменути да не постоје међународни стандарди за документовање конзерваторског третмана, само смернице које издвајају врсте и групе најважнијих података о предмету и третману, који се морају забележити ради очувања и заштите одређеног културног добра.

Одељење за превентивну заштиту "Дијана" Народног музеја у Београду је приступило изради пројекта мултиплатформске, вишекорисничке базе података за евидентирање предмета донетих на конзерваторског третман.

Функције базе:

1. Генерисање улазних и излазних реверса, и њихова штампа.
2. Архивирање реверса у електронском облику.
3. Евидентирање тока конзерваторских радова.
4. Похађивање дигиталних фотографија (вида конз.документације) и њихово повезивање са одговарајућим фазама конзервације.
5. Праћење динамике извршења радова, увид у стање свих конзерваторских радова у сваком моменту.
6. Евидентирање утрошеног материјала, по произвођачима и врстама, или етапама конзервације, за сваку ставку и збирно за све фазе.
7. И на крају све то у штампаној форми извештаја – досије сваког предмета

---

¹ Marie Berducou, "Introduction to Archaeological Conservation", Historical and Philosophical Issues in the Conservation of Cultural heritage, The Getty Conservation Institute, Los Angeles, 1996.

DIGITALIZACIJA, MIKROFILMOVANJE I DISTRIBUCIJA OBRAĐENOG KULTURNOG BLAGA U SRBIJI

Vladislav P. Miletic (Vladislav.Miletic@earhiva.com)

U izlaganju će biti predstavljena:

1. Digitalizacija zaostavštine kneza Pavla Karađorđevića, pristigle sa Kolumbija Univerziteta
2. Digitalizacija objedinjenog fonda "Dobrotvori i zadužbinari Braničevskog okruga"
3. Obrada građe Muzeja žrtava genocida

A METHOD AND TOOL FOR DIGITAL DOCUMENT AND IMAGE RECONSTRUCTION

Maja Jovanović,
Nenad Andonovski,
Aleksandar Jovanović (aljosh@lycos.com)

We were exposed to the demands and wishes to see invisible, to see better and analyze preparation details in microscopic images, to integrate astronomic data and images from all variety of sensors, to clean of arte facts fingerprint images. We propose similar methods and tools that would provide a way to make readable damaged and partly destroyed ancient documents and pictures in archive and museum collections, as well as their digital presentation preparation. Our solutions are presented, showing their effects on the input materials. Our implementations with instructions are available on our sight www.gissss.matf.bg.ac.yu or by demand.

DIGITALIZACIJA ARHIVSKE GRAĐE MUZEJA NIKOLE TESLE

Milica Kesler,
Ivana Zorić,
Andrija Panić,
Aleksandar Đokić

Novi koncept u digitalizaciji, mikrofilmovanju i zaštiti arhivske građe i izradi informacionog sistema Muzeja Nikole Tesle. Specifičnosti i problemi procesa digitalizacije starih fotografija, tehničkih crteža velikog formata i arhivske građe sa osvrtom na metodološke i tehnološke aspekte celokupnog procesa. Prikaz produkata dobijenih procesom digitalizacije.

BIBLIOTEKA KLIPINGA MUZEJA NIKOLE TESLE

Saša Malkov (smalkov@matf.bg.ac.yu)
Nenad Mitić (nenad@matf.bg.ac.yu)

Muzej Nikole Tesle raspolaže velikom bibliotekom novinskih isečaka o Nikoli Tesli, koju je napravio sam Nikola Tesla, uz pomoć svoje sekretarice. Grupa za digitalizaciju Matematičkog fakulteta je napravila pilot projekat sa ciljem sagledavanja mogućnosti i problema digitalizovanja biblioteke isečaka. Prototip je obuhvatio uspešno digitalizovanje jedne od knjiga isečaka i njeno postavljanje na Web.

Digitalna verzija biblioteke pruža bogate mogućnosti pretraživanja isečaka i njihovo korišćenje kako u obliku koji je vizuelno veran originalu, tako i u obliku tekstualnih datoteka.

DIGITIZATION OF HIGH SCHOOL TEXTBOOKS OF RISTA KARLJIKOVIĆ

Nadežda Pejović (nada@matf.bg.ac.yu)

Rista Karljiković was a high school teacher of mathematics and the director of a high school in Belgrade before the Second World War. He wrote several very good high school textbooks in mathematics that were used not only in Serbia, but in other parts of the former Kingdom of Serbia. Here we present digitized versions of two of his books, *Trigonometry* and *Algebra*. We decided to digitize them for several reasons. The first one is to show the very high standards of teaching mathematics in Serbia at that time, compatible with teaching in leading countries in Europe, in particular in France. The second reason we found in applications and connections of mathematics presented in his books in other sciences, in particular to astronomy and geodesy. The third one lies in many historical sources presented in his books and full references and origins of problems contained in his textbooks. In fact, his books show what was mathematics in Europe that was taught in twenties and thirties in the twenty century in Europe. The digitized versions of Karljiković's books will be accessible through the Web, at the Internet page of the NCD *Virtual library*

<http://elib.matf.bg.ac.yu:8080/vrlib/>.

This work we started in the spring 2006 as a subproject of the project 6201, *Digitization of scientific and cultural heritage*, financed by the Serbian Ministry of Science.

DIGITALIZACIJA ZVEZDANIH KARATA I POVEZIVANJE SA BAZAMA PODATAKA

Sonja Vidojević (sonja@las.matf.bg.ac.yu),
Dejan Sandžić,
Kristina Racković,
Andelka Stanojković

Digitalizacija zvezdanih karata i povezivanje sa geografskim informacionim sistemom. Prepoznavanje projekcija zvezdanih karata po elementima kartografske mreže i određivanje konstrukcionog pola i glavnog razmara. Transformacija koordinata iz prepoznate projekcije u nebeski ekvatorski koordinatni sistem i pretraživanje baza nebeskih objekata i bibliografskih baza podataka na internetu.

OPŠTA GALERIJAREČI SRPSKOG JEZIKA I ORGANIZACIJALOŽA PRIRODNIH NAUKA I MATEMATIKE

Stevo Šegan (ssegan@matf.bg.ac.yu),
Sanja Kosanović (kalista@matf.bg.ac.yu)

U okviru priprema za ukupnu digitalizaciju i lokalizaciju opšteg i posebnog kulturnog nasledja srpskog jezika u prirodnim naukama i matematici, kroz veoma obiman poduhvat obrazovana je najšira osnova srpskog jezika rečničkog tipa, na kojoj može da se gradi galerija reči prirodnih nauka i matematike uopšte, astronomije posebno. Izbegavajući zamke informacionih baza, rezultat je dat u vrlo transparentnom obliku sa preko 10000 strana digitalnog teksta koji je dostupan najširoj publici. Viši nivo organizacije teksta, pre prelaska na informacione baze tipa FEDORA, najavljujemo u obliku GALERIJE, koja po pravilu može da obuhvati više slovnih zona u osnovi (recimo: P(riodne) N(auke)), a svaka galerija je organizovana u LOŽE koje po pravilu imaju samo pojedinačne veze sa rečničkom osnovom i time predstavljaju specifične celine do kojih se dolazi gore opisanim POSREDNIM putem ili neposredno kroz naziv lože.

DIGITAL COLLECTION OF 78 RPM GRAMOPHONE RECORDS IN NATIONAL LIBRARY OF SERBIA

Vesna Aleksandrović (yesnamusic@nbs.bg.ac.yu)

Presentation, in its first part, brings some historical informations on sound recording issues machines and techniques, covered with sound recording and illustrations.

Afterwards, it presents Collection of Old Gramophone Records of National Library of Serbia, number of records, some problems we are facing during its cataloguing, and provide short global analysis of Collection.

Second part of presentation brings questions and answers on digitization issues of sound recordings, on one side, and on the other, it shows each step of digitization process, from its beginning to its end, which is digital object, public available.

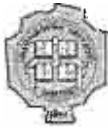
Short analysis of our project will be shown at the end of presentation, along with some future steps and ideas.

ARHIVSKI INFORMACIONI SISTEM

Srđan Orestijević

Ovo izlaganje imaće za cilj da predstavi celovit informacioni sistem Istoriskog arhiva Beograda, nazvan "Janus", njegovu koncepciju, organizaciju, rad u intranet i internet okruženju, arhivske fondove i zbirke IAB-a na Internetu, obrađene prema važećim međunarodnim arhivskim standardima, pretraživanje, statistiku.

Sistem je projektovan u Cold Fusion (Macromedia) sa bazama na MSSQL 2003. Zadovoljava sve zahteve funkcionalne delatnosti jedne arhivske institucije, lak je za održavanje i zaštitu.

NOVI ISTORIJSKI IZVORI 2

Aleksandra Fostikov (aleks.fostikov@gmail.com)

3D REKONSTRUKCIJA GAMZIGRADA

Vitomir Jevremović (vita@online-archaeology.com)

DIGITALNA KARTA KULTURNE BAŠTINE TOPLIČKOG OKRUGA

Milena Vukmirović (mlnvkmrvc@yahoo.com)

Kroz GIS tehnologije različite karte i grafički prikazi imaju svoju ulogu u istraživanjima, razumevanju podataka i pružanju pomoći u rešavanju problema.

Na karti kulturne baštine predstavljena je administrativna oblast Topličkog kraja, sa značajnjim sakralnim objektima.

Za izradu karte korišćen je program Geomedia Professional a odredjeni algoritmi i modeli su u fazadini slika, u svakoj fazi izrade karte.

SLIKA I NJENA MATRICA. MATRICA I NJENA SLIKA

Vesna Vučković (vesnav@matf.bg.ac.yu)

Slika u nijansama sive boje se u računaru čuva u obliku matrice piksela (svi elementi su iz skupa {0,1,...,255}). Za predstavljanje slika u boji koristi se tri (ili četiri) takve matrice.

S druge strane, matematičari (pre svega numeričari, ali i ljudi koji se bave obradom slika) često se susreću sa matricama velikih dimenzija. Matrica velikih dimenzija je nepregledna, i pokazuje se korisnim njenim predstavljanjem slikom. Svakako, u takvom predstavljanju matrice, treba povesti računa o tome da ona kao svoje elemente može imati proizvoljne brojeve (velike i male, pozitivne i negativne, cele i razlomljene, realne i kompleksne).

NACIONALNI CENTAR
ZA DIGITALIZACIJU
NATIONAL CENTER
FOR DIGITIZATION

ARHIVSKA GRAĐA U DIGITALNOJ ERI

Svetlana Adžić,
Mladen Vujović (mladen.vujovic@tesla-museum.org)

Tradicionalna arhivistika je zasnovana na analognim oblicima zapisa. Kako odgovoriti na „udar“ novog, digitalno oblikovanog sveta? Kako, kada i gde - u novoj eri sa novim oblicima zapisa – počinje zaštita dokumentarnog materijala, posebno arhivske građe? Kako se izboriti sa ubrzanim razvojem IT i srodnih tehnologija i njihovih primena? Šta se preduzima na internacionalnom planu i gde smo tu mi, na našem nacionalnom nivou? Kojom brzinom i na koji način se pitanja postupanja sa novim oblicima dokumenata sagledavaju i pretaču u opšte važeće standarde, pravila i procedure kojima se pokušava uvesti smisleni red u tu oblast?

To su pitanja koja će biti analizirana u ovom radu sa aspekta usvajanja standarda ISO 15489 na nacionalnom nivou, uz osvrт na projekat MoReq.

PROJECT: THE DIGITIZATION OF THE SERBIAN PHD THESES

Žarko Mijajlović (zarkom@matf.bg.ac.yu)

More than 400 PhD dissertations in mathematical sciences were defended at the Department of mathematics (now the Faculty of mathematics) of the University of Belgrade since its foundation in 1873. The PhD theses are in the areas of pure and applied mathematics, mechanics, astronomy and informatics. The Faculty library has a collection of 310 copies of the theses, while others are most probably missed. The aim of the project is to digitize and build an electronic base not only of dissertations from this collection, but all PhD theses in mathematical sciences of all Serbian mathematicians, including those written at foreign universities. Our estimation is that there are about 1000 dissertations written up to now. Metadata, data structure, data base and the software are developed for handling digitized items and they will be accessible through the Internet. An abstract in English should supply each PhD thesis in digitized version. About 50 dissertations are digitized up to now, including all dissertations written before the First World War, and 30 of them are already accessible through the Web, at the Internet page of NCD *Virtual library*

[http://elib.matf.bg.ac.yu:8080/virlib/\(option search\)](http://elib.matf.bg.ac.yu:8080/virlib/(option search))

The project started in the autumn 2005 as a subproject of the project 6201, *Digitization of scientific and cultural heritage* financed by the Serbian Ministry of Science and it is leaded by Žarko Mijajlović. Other members of the subproject are Zoran Ognjanović, Tijana Zečević and Nadica Djordjević.

EUROVOC THESAURUS: ИСКУСТВО У ИЗРАДИ СРПСКОГ ЕВРОРЕЧНИКА

Благоје С. Бабић (bbabic@diplomacy.bg.ac.yu)

Терминологија Европске уније, *EUROVOC THESAURUS*, до сада има око 6.600 појмова, „договорених“ у Одељењу за терминологију (Terminology Department) Европске уније. Велики број ових појмова су нове речи, то јест не налазе се у стандардним речницима земаља оснивача ЕУ. Зато се у нашем случају није радило о уобичајеном превођењу, него, пре, о изради српског Речника *EUROVOC*-а. Сога је, сем званичног преводиоца, у изради речника учествовало још 30 стручњака за разне области ЕУ.

Главни посао стручног тима за израду српског Евроречника био је утврђивање смисла појединачних појмова који су им дали творци извornог *EUROVOC*, па тек онда изналажење домаћих израза. Тамо где нису могли бити пронађени, стварани су нови, према правилима о творењу речи. Самим тим се дирало у лексику домаћег језика. Стога је у изради Речника последњу реч имао саветник за српски језик.

E-SRBIJA 2006

Milina Petrović,
Nataša Radović (natascha@bos.org.yu)

NACIONALNI CENTAR
ZA DIGITALIZACIJU
NATIONAL CENTER
FOR DIGITIZATION

ASPEKTI I POTREBE POLIVALENTNE INSTITUCIJE KULTURE U OBLASTI DIGITALIZACIJE

Dragana Rusalić (rusalic@EUnet.yu)

Kulturni centar Beograda je polivalentna kulturna ustanova čije polje delovanja pokriva skoro celokupnu oblast kulture i umetnosti, uz izuzetak glume. To rezultuje različitim vrstama sadržaja koje smo predvideli za digitalizaciju, a čiji se raspon kreće od onih tekstualnih književnog departmanta Centra, preko kombinovanih tekstualno-slikovnih likovnog sektora koji je i najobimniji, zatim aktivnosti Sektora muzike, arhive Filmskog departmanta, pa sve do sadržaja Beoizlog prodavnice predviđenog za Internet prezentaciju i mogućnost online kupovine.

NACIONALNI CENTAR
ZA DIGITALIZACIJU
NATIONAL CENTER
FOR DIGITIZATION

ACHIEVEMENTS AND RESULTS OF CDNN MACEDONIA

Nevena Aćkovića (nevena@ii.edu.mk),
Mile Jovanov,
Marija Mihova